

การจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ

นางศุภานดา อapidิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-082-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19146449

**CD-ROM JOURNAL DATABASE ACQUISITIONS IN STATE UNIVERSITY
LIBRARIES**

MRS. SUKANDA ABEEDIN

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science**

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-082-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
โดย นางสุกานดา อาบีดิน
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....*ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์*.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภัทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ประชานกร*.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ)

.....*พรรณพิมล กุลบุญ*.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

.....*ชลัษฏ์ พรหม*.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชลัษฏ์ พรหม)

.....*ฉวีวรรณ สุวรรณรัฐ*.....กรรมการ
(อาจารย์ ฉวีวรรณ สุวรรณรัฐ)

ศุภานดา อาบีดิน : การจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ของรัฐ (CD-ROM JOURNAL DATABASE ACQUISITIONS IN STATE
UNIVERSITY LIBRARIES) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. พรรณพิมล กุลบุญ.
276 หน้า. ISBN 974-334-082-3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดหาฐานข้อมูล
ซีดีรอมวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในด้านงบประมาณ การคัดเลือก การจัดซื้อ
ประเภท และสาขาวิชา ตลอดจนปัญหาในการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร โดยใช้แบบ
สัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบงานจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอม
วารสารของหอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน จำนวน 36 แห่ง เป็นหอสมุดกลาง 18
แห่ง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน 18 แห่ง

ผลการวิจัย พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ ได้รับจัดสรรงบประมาณ ในการจัดหา
ฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารจากงบประมาณแผ่นดิน คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การมีเนื้อหาสอดคล้อง
กับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ใช้วิธีการจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ
ฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารที่จัดซื้อส่วนใหญ่เป็นประเภทวรรณกรรมและสารสังเขป และมีเนื้อหา
สาขาวิชาแพทยศาสตร์

ห้องสมุดประสบปัญหาโดยรวมในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับ
ปัญหาโดยการทดสอบค่า t พบว่า หอสมุดกลาง และห้องสมุดคณะ/สถาบัน ประสบปัญหา
โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3972085922 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD ACQUISITIONS / CD-ROM JOURNAL DATABASE /

STATE UNIVERSITY LIBRARIES

SUKANDA ABEEDIN : CD-ROM JOURNAL DATABASE

ACQUISITIONS IN STATE UNIVERSITY LIBRARIES.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF. PANPIMON KOONLABOON.

276 P. ISBN 974-334-082-3

The objectives of this survey research were 1) to investigate the CD-ROM journal database acquisitions in state university libraries with respect to budgeting , selection, purchase , type and subject, 2) to study the problems of CD-ROM journal database acquisitions in state university libraries. The research is based on interviews with 36 acquisitions librarians from 18 central libraries and 18 faculty / institute libraries.

The results can be summarized as follows : most libraries get their budget for CD-ROM journal database acquisitions from the government. They make selection by considering their content and relate it to the universities curriculum. They purchase CD-ROM journal databases by subscribing through agents in Thailand. Indexing and abstracting journals are the main content of CD-ROM journal databases specifically subscriptions in medical science.

Most of the problems encountered occur at the moderate level. The problems of the central libraries compared to the faculty / institute libraries are significantly different at the level of 0.05

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ประสบความสำเร็จด้วยความปรารถนาดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรหมพิมล กุลบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยเสนอแนะแนวทาง อันเป็นประโยชน์
ต่อการวิจัย ด้วยความซาบซึ้งและประทับใจ เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงศรี พัฒนกิจจำรูญ ที่กรุณาเป็นประธานในการสอบ
วิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ชลัษฏพร เหมะรัชตะ และอาจารย์ฉวีวรรณ
สุวรรณรัฐ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจน ขอขอบคุณ อาจารย์ในภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เป็นอย่างดี

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ก็ได้รับความอนุเคราะห์ทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จึง
ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอบคุณ บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบ
แบบสัมภาษณ์

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนด้านการเงิน ตลอดจนสามี และลูกๆ ที่
คอยห่วงใย และให้กำลังใจเป็นอย่างมาก และขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคนที่คอยให้
กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ศุภานดา อาบีดิน

เมษายน 2543

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2. ทัศนวิจารณ์วรรณกรรม.....	9
เทคโนโลยีซีดีรอม.....	9
ฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	11
ประเภทของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	11
การจัดการฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	13
ระบบของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	13
ราคาบอกรับ.....	15
เกณฑ์ในการคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	16
วิธีการสั่งซื้อ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	
วิธีดำเนินการวิจัยต่อ (ต่อ)	
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	30
อักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4.	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และห้องสมุด.....	34
ตอนที่ 2 การจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร.....	45
ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารและข้อเสนอแนะ.....	166
5.	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	195
สรุปและอภิปรายผล.....	196
การทดสอบสมมติฐาน.....	225
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	225
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	227
รายการอ้างอิง.....	228
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	234
ภาคผนวก ข การแบ่งหน่วยงานในห้องสมุด.....	259
ภาคผนวก ค แหล่งจัดซื้อและสถานที่ติดต่อ.....	268
ภาคผนวก ง ลิขสิทธิ์ของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ที่ห้องสมุดจัดซื้อ.....	272
ประวัติผู้วิจัย.....	276

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รายชื่อห้องสมุดที่มีการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ไว้ให้บริการ	25
2. ตำแหน่งและสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	36
3. การแบ่งหน่วยงานในห้องสมุด	39
4. โปรแกรมสำเร็จรูปที่นำมาใช้ในงานห้องสมุดในปัจจุบัน	42
5. การใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในงานจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	44
6. การได้รับจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ในปีงบประมาณ 2541	47
7. ปีงบประมาณ 2541 ห้องสมุดใช้งบประมาณในการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	49
8. แหล่งที่มาของงบประมาณประจำปี สำหรับการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	52
9. ลักษณะการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการจัดหาฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	55
10. จำนวนและประเภทของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารที่ห้องสมุดจัดหา	57
11. ชื่อและประเภทของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารที่ห้องสมุดจัดหา	50
12. หน่วยงานที่รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับ งานคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	68
13. ตำแหน่งของบุคลากรที่รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับ งานคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	70
14. นโยบายการคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	72
15. ผู้มีสิทธิ์เสนอแนะรายชื่อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	74
16. วิธีการเสนอแนะรายชื่อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	76
17. คู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	78
18. เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทวรรณคดี/สาระสังเขป และประเภทเอกสารฉบับเต็ม เพื่อบอกรับใหม่	82
19. เกณฑ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทวรรณคดี/สาระสังเขป เพื่อบอกรับใหม่	84
20. เกณฑ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทเอกสารฉบับเต็ม เพื่อบอกรับใหม่	85
21. เกณฑ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทวรรณคดี/สาระสังเขป และประเภทเอกสารฉบับเต็ม เพื่อบอกรับต่อ	89
22. เกณฑ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทวรรณคดี/สาระสังเขป เพื่อบอกรับต่อ	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23. เกณฑ์ที่ห้องสมุดแต่ละแห่งใช้ในการพิจารณาคัดเลือกฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ประเภทเอกสารฉบับเต็ม เพื่อบอกรับต่อ	92
24. หน่วยงานที่รับผิดชอบ งานจัดซื้อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	94
25. ตำแหน่งและจำนวนของบุคลากรที่รับผิดชอบงานจัดซื้อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ...	96
26. วิธีการที่ห้องสมุดจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	98
27. เหตุผลที่ห้องสมุดเลือกจัดซื้อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร โดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย	100
28. เหตุผลที่ห้องสมุดเลือกจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารผ่านตัวแทนจำหน่าย...	102
29. เหตุผลที่ห้องสมุดเลือกใช้ตัวแทนในประเทศ เพื่อจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูล	104
30. เหตุผลที่ห้องสมุดเลือกใช้ตัวแทนในต่างประเทศเพื่อจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูล	106
31. เหตุผลที่ห้องสมุดเลือกใช้ตัวแทนต่างประเทศซึ่งมีสาขาในประเทศ เพื่อจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูล	108
32. แหล่งจัดซื้อ และลิขสิทธิ์ฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ที่ห้องสมุดจัดซื้อ	110
33. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดซื้อ/การบอกรับ ของแหล่งจัดซื้อที่ห้องสมุดจัดซื้อ/บอกรับ ฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	119
34. วิธีการปฏิบัติในการพิจารณาคัดเลือกแหล่งจัดซื้อ เพื่อจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูล	121
35. บริการของแหล่งจัดซื้อ	123
36. วิธีการติดต่อกับแหล่งจัดซื้อในประเทศ และต่างประเทศ ในการจัดซื้อ/บอกรับฐานข้อมูล	126
37. ระบบของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารที่ห้องสมุดจัดซื้อ	128
38. ชื่อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร และระบบที่ห้องสมุดจัดซื้อ	131
39. เหตุผลที่ห้องสมุดจัดซื้อระบบเครือข่าย	139
40. เหตุผลที่ห้องสมุดจัดซื้อระบบเดี่ยว	141
41. ค่าใช้จ่ายเพิ่มในการจัดซื้อสิ่งต่างๆ เมื่อห้องสมุดจัดซื้อฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	143
42. การจัดซื้อวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์	145
43. เหตุผลที่ห้องสมุดจัดซื้อวารสารที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ควบคู่กับฐานข้อมูล	147
44. เหตุผลที่ห้องสมุดไม่จัดซื้อวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ควบคู่กับฐานข้อมูล	149
45. การได้รับอภิสิทธิ์การฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร	151

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

46. ชื่อและประเภทของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารที่ได้จากการอภิวัฒน์นาการ แหล่งและลักษณะการอภิวัฒน์นาการ	153
47. สาขาวิชาของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ที่ห้องสมุดจัดซื้อ	156
48. สาขาวิชาของฐานข้อมูลซีดีรอมวารสาร ที่ห้องสมุดจัดซื้อ	164
49. ปัญหาการจัดฐานข้อมูลซีดีรอมวารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวม	168
50. ปัญหาด้านงบประมาณ	171
51. ปัญหาด้านการคัดเลือก	175
52. ปัญหาด้านการจัดซื้อ	181
53. ปัญหาด้านประเภทฐานข้อมูล	186
54. ปัญหาด้านสาขาวิชา	190

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย